◆ Yazıçı və həyat

Gözlənilməz vəziyyətdən özünü itirmiş insanlar uşaqlıq çağlarındakı ilk günahlarımızı - tapdağımız altında qalıb başılovlu ora-bura vurnuxmağa başlayan qarışqaları yadıma salır...

Yerə-göyə sığmayan iddialarımıza, hikkəmizə, dünyanı soyulmuş isti yumurta kimi bircə uduma yeyib-bitirmək iştahımıza rəğmən, əslində, kainatda nə qədər xırda olduğumuzu bir daha fərq edirəm.

İstəyirəm, bütün bəşəriyyətə üz tutub deyəm ki, ey bəni adəm, can-cüssəmiz aşağı-yuxarı elə bundan ibarət deyilmi?!.

Nə olsun yeganə şüurlu varlığıq?!.

Nə olsun, Yaradan bizi Yer üzünün əşrəfi kimi xəlq edib?!.

Həyatın bütün suallarına cavab vermək zəkasında sanırıq özümüzü...

Amma görürsünüz yenə də elə bəlalar var ki, dünyamızı bircə anın içində məhvərindən çıxarar, həyatımızın nizamını, düzənini pozar, əcdadlarımızdan üzübəri yol verdiyimiz yanlışların bədəlini bircə-bircə çırpar üzümüzə, naçar qalarıq.

O zaman nədir bu etdiklərin?!.

Nədir bu dünyanı çəpər-çəpər bölməyin?!.

Müxtəlif miflər uydurub özünü başqalarından ayırmağın, bir-birinə qənim kəsilməyin, qan tökməkdən, dağıdıb-tökməkdən yorulmazlığın?!.

Eheyy!!!

Eşidən var...(mı?!)

Ãàíû ãàðàë ìûø, îâãàòû òÿëõ îê ìóø äöíéàíûí ñàðôà àë÷à êèìè òóðø ñëôÿðèíÿ áàõûðàì, úàíûíûí íåúÿ ñûõûëäûüûíû äóéóðàì... Ãÿôëè ùèññ åäèðÿì êè, äöíéàíûí áó ùàëû ìÿíÿ ñàíêè ùàðàäàíñà òàíûøäûð, åëÿ áèë êèìñÿ áó úö ìëÿÿðè ãóëàüû ìà ïû÷ûëäàéûð... Ïû÷ûëòû ýåòäèêúÿ ýöúëÿíèð, äèâàðëàðäàí êÿíàðà àäëàéûá, äöíéàäàêû áöòöí äàüëàðà, äàøëàðà, êîüóø äÿðÿëÿðÿ äÿéèá ÿêñ-ñÿäà ëÿíèð éåíèäÿí þçöìÿ ãàéûäûð.

İnsan övladının əməl dəftərində saysız-hesabsız müharibələrin, hələ tarixin daha qədim qatlarına enməsək, tək elə ötən əsr ərzində törədilmiş iki cahan savaşının, indi zamanın bəri üzündən baxanda adama mənasızdan da mənasız görünən ideologiyalara, məqsədlərə görə milyonlarla insanın ömrünün kəsilməsinin, tifaqının dağılmasının günahları var.

İnsan Yer üzündə binə olandan bəri əli nə qədər həmcinsinin, başqa canlıların qanına batıb, nə qədər cinayətlər törədib, nə qədər mənəviyyatsızlıqlara qol qoyub, təbiətə, ətraf aləmə nə qədər sitəmlər edib, başqaları hələ bir kənara dursun, özünə, öz sağlığına necə qənim kəsilib, - zamanın yaddaşı bu qədər günahı xatırlamaq gücündə belə deyil.

Amma yenə də bir yerdə dururuqmu?!.

Öz-özümüzə, "Daha bəsdir! Yetər!" deyirikmi?!.

Àäÿì þâëàäû, Ãàáèëèí þç ãàðäàøû Ùàáèëè ãÿòëÿ éåòèðäèéè éöç ìèí èëëÿð ÿââÿë äÿ þç éàíëûøëàðûíäàí çÿððÿ ãÿäÿð äÿðñ ýþòöðìÿäè, áó ýöí äÿ áåëÿ áèð íèééÿòäÿ ýþðöíìöð âÿ åòäèéè ýöíàùëàðûí áÿäÿëèíè çàìàí-çàìàí þäÿéèð, ñààù äà éàíëûøëàðûíû òÿêðàðëàéàúàã ìû, éîõñà ùàããû éîëóíó òàïàúàã ìû, áèëÿíè áèð ìÿç...

Hərdən düşünürəm ki, koronavirus kimi qlobal bəlalar bəlkə elə etdiklərimizin cəzasıdır?!.

Tanrının səmavi kitablarla göndərdiyi ismarıcları qulaqardına vurmağımızın, müəyyən etdiyi Haqq yolundan sapmağımızın əvəzidir?!.

Éàðàäàíûí ùþêìö, ùèêìÿòè áÿíäÿñèíÿ ýþíäÿðäèéè ñîí êèòàáûíäà - "Ãóðàíè-Êÿðèì"äÿ áåëÿ òÿúÿëëà åäèð: **"And olsun ki, sizi bir az qorxu, bir az aclıqla, mal-dövlətdən, canlardan və məhsullardan azaltmaqla imtahan edəcəyik"...**

Bəndələrini yanlışlardan çəkindirməkdən ötrü Tanrı ismarıclarını onlara daha bəs necə çatdırsın?!.

❖❖❖

Son bir neçə onillikdə Yer üzündəki canlıların 30 faizi məhv olub. İçməli su ehtiyatlarının həcmi 26 faiz azalıb. Meşə sahələri kiçilib, atmosferdə zəhərli qazlarınhəcmi 62 faiz artıb.

"Áó ïðîáëåìëÿð òåçëèêëÿ äöçöëìÿñÿ, ö÷öí áþéöê ÿçàáëàðà ñÿáÿá îëà áèëÿð" äåéÿí àëèìëÿðè ýþçëÿäèêëÿðè, äåéÿñÿí, àðòûã áàøû ìûçà ýÿëèð... Äàùà ÷îõ ãàçàíìàã, ñÿðâÿò ÿëäÿ åòìÿê åùòèðàñû èëÿ òîðïàüûí áÿêàðÿòèíÿ ÿë óçàòìàüûìûçûí, ÷þðÿéèí áÿðÿêÿòèíÿ àüó ãàòìàüûìûçûí, ìåð-ìåéâÿíè, áèòêèëÿðè ÿëèìèçÿ êå÷ÿí ìèí áèð êèìéÿâè ìàääÿ èëÿ çÿùÿðëÿäèéèìèç çÿùÿðëÿéèá, õñòÿëèê òÿáèÿòäÿ ùÿðÿñèíè þç éåðèíè ýþíàùñûç úàíëûëàðûí äà ìÿùâ åòìÿìèçèí ãàðøûñûíäà áó úöð ïàíäåìèéàëàð øÿêëèíäÿ äþíöð ùÿéàòûìûçà.

Di gəl ki, bir də görürsən, Bakıda hansısa tikinti şirkəti bir az pul qazanmaqdan ötrü səkidəki xeyli ağacın dibini betonlayıb, onları bu yolla qurudub sonra kəsmək üçün Allahın dilsiz-ağızsız ağaclarına qarşı namərdliyə əl atıb.

Yaxud, bu çətin günlərdə insanlar sıxıntı çəkməsinlər deyə, dövlətimizin, Prezidentimizin ayırdığı sosial yardımları yerlərdə mənimsəyən məmurların yaramazlığı, Heydər Əliyev Fondunun aztəminatlı ailələrə göndərdiyi ərzaq sovqatlarını xəlvətə salıb sonra satmaq üçün qohum-əqrəba evlərində gizlədən səlahiyyət yiyələrinin mənəviyyatsızlığı...

Ùÿëÿ äöíéàäà èíñàíëûüûí ðÿçàëÿòè îëàí åëÿ áÿäíàìëûãëàð éàøàíûð êè, áÿøÿð þâëàäû þç ìèñêèí ÿìÿëÿðè, ñÿðâÿò åùòèðàñëàðû èëÿ î ãÿäÿð ÷èðêèíëèêëÿðè þçöíÿ éàðàøäûðûð êè...

Hansından yazasan, hansına diqqət yönəldəsən?!.

Àèðäèð ìè, áåøäèð ìè, áåëÿ ÿìÿëëÿðè ðÿâà áèëÿíëÿð, ÿòðàôäà ýþçÿ äÿéÿí, àéàããà äöðàí íÿ âàðñà ùàìûñûíû ïóë ýþçö íäÿ ýþðÿíëÿð, ïóë ðÿíýèíäÿ, ïóë áè÷èìèíäÿ ãàâðàéàíëàð...

❖❖❖

Dünya qopur... (?!)

Dolur və boşalır dünya...

Bir başında tufan, zəlzələ, o biri başında külək, qasırğa, sunami... Birində aclıq birində toxluq... Ya insanın əhdini kəsən boğucu, zəhərli hava, qışda yay, yazda ölüm gətirən fırtına...

Tümurcuqları afat vurur, çiçəklər doğulmadan ölür...

BÖYÜK TANRI insaları və insanlığı bəs necə cəzalandırsın?!

Yuxular görən insanı, tək və cüt səbirlər gətirən insanı, dualar qılıb münəccimlik edən bəşər övladını daha hansı mesajlarla anlada bilsin?!.

Son bir neçə il ərzində dünyadakı banklar dayanmadan elə hey pul buraxır, hər kəs ara-sıra yaranan iqtisadi böhranların artıma mane olacağından qorxur və pulkəsən maşınlar dayanmadan işləyir, trilyonlarla əsginaslar - dollar, avro, yuan çap edilir, iqtisadi sistem ucuz kreditlərlə doldurulur.

Köpük şişdikcə şişir...

Arxasında da heç bir güc, real iqtisadiyyat, ciddi resurslar yox...

Əgər laboratoriyalar onlara bəslənilən ümidi köpük partlayana qədər doğrultmasalar, bəşəriyyəti çox çətin dövrlər gözləyir.

Òÿìÿëëÿ ýÿëÿúÿéÿ öìèäëÿíìÿéèì ùå÷ íÿ äóðìàéàí, "áÿëêÿ éàõøû îëàó" äöøöíúÿñè èëÿ ööððöëÿí áó ñààòûí êþïöéö ïàðòëàéàíäà èíñàíëàðûí ýöíäÿëèê ùÿéàòûíûí íåúÿ îëàúàüûíû òÿñÿââöð åòìÿéÿ áåëÿ ãîðõóð.

Bu, təhlükənin ayaq səsləridir bəlkə?!

❖❖❖

İnsanlıq pulu-paranı, maddi sərvətləri bu qədər böyük dəyərə çevirməməli idi...

Özünü iqtisadiyyatın durmadan böyüməsindən bu qədər asılı hala salmamalı idi.

Azad bazar iqtisadiyyatı adlandırdığımız - əslində isə sərt üzü bizə, uşaqlığı sovet məktəblərində keçmiş orta və yaşlı nəslin nümayəndələrinə dərsliklərimizdən yaxşı tanış olan kapitalizmin bu qədər tənəzzül həddinə gəlməsinin qarşısını, bəlkə necəsə almaq olardı.

Áöòöí âÿçèééÿòèÿäÿ, áöòöí øÿðàèòëÿðäÿ þçöíöí ìÿíÿâè àëÿìèíè ãîðóìàã, áàøãàëàðûíà ñåâýèñèíè, øÿôãÿòèíè ìöùàôèçÿ åòìÿê, ìÿíÿâèééàòûíû óúà òóòìàã, ìÿíÿâè äÿéÿðëÿðÿ ñèòàéèø åòìÿê, èäåéàëàðà úàí àòìàã èíñàíûí ÿáÿäè àëè ìèññèéàñûäûð àõû...

Bizsə, maddi sərvətləri həyatımızın əsas məqsədinə çevirdik, minillərdən bəri yol gələn dəyərlərə asi çıxdıq, vicdanımızın səsini içimizdə söndürdük sanki, bununla mənəvi dünyamıza açılan qapı da kilidləndi...

İnsanlığın dahiyanə kəşfləri Nobel alsa da, mahiyyət etibarilə insanlığın sonunamı xidmət etdi?!

Sərhəd tanımayan ölümləri kim yaratdı?!

"Àòîì áîìáàñûíûí àòàñû" àäëàíäûðûëàí Ðîáåðò Îïïåíùåéìåð áîìáàíûí ïàðòëàäûüûíû ýþðÿíäÿ áó âÿõòèíÿ ãÿäÿð ùå÷ íÿ íÿ ýÿëÿúÿéèíè äÿðê åäÿ áèëìÿäèéè, èíäè èñÿ ÿìÿëèíäÿí ïåøìàí îëàí ïåéüÿìáÿð êèìè ùàìûéà ìöðàúèÿò åäÿðÿê äåìèøäè:

"Mən ölümə çevrilmişəm... Mən dünyanın dağıdıcısıyam!.."

Ýþçö ìöçö ãàìàøûðàí òåõíîëîæè ìþúöçÿëÿð éîëó ìóçó éàíûëòäû.

Texnologiyalar bizə həyatımızı asanlaşdırmağa, oxumaq, öyrənmək, fərdi inkişaf, keyfiyyətli düşüncə mühiti üçün ömürdən daha çox zaman ayırmağa, dünyanı mobilləşdirib məsafələri aradan götürməyə, bizi bir-birimizə daha da yaxın etməyə, doğmalaşdırmağa lazım idi.

Amma nə baş verdi?!

Òåõíîëîýèéàëàðûí îðòàéà ãîéäóüó åëåêòðîí ìÿêòóáëàð, ÑÌÑ-ëÿð, ñîñèàë øÿáÿêÿëÿðäÿí ýþíäÿðèëÿí èñìàðûúëàð éåíèéåòìÿëÿê, ýÿíúëèê äþâðö ìöçö ùÿðÿêÿòëÿðèí ãÿëáèíäÿ èíñàí ãÿëáèíè äþéöíòöñö åøèäèëÿí, èíñàí ðóùóíó ùÿðèðè äóéóëàí ßÒÈÐËÈ ÑÅÂÝÈ ÌßÊÒÓÁËÀÐÛÍÛ ÿëèìèçäÿí àëäû.

Tək bumu?!.

Ucsuz-bucaqsız, bomboz dünyanın ortasında sanki təkbaşına qaldıq.

Paramparça, hissiz, duyğusuz, xəyalsız...

İndi mobil telefonun bircə düyməsini sıxmağın yetər ki, dünyanın harasında olmasından asılı olmayaraq, istədiyin adamın səsini eşidəsən, üzünü görəsən, kəsintisiz, xışıltısız, sanki yanındaymış kimi apaydın...

İmamverdi İSMAYILOV,
Milli Məclisin deputatı,
yazıçı-publisist

Amma, məni qınamayın, mobil telefonların, doğru-dürüst əlaqə vasitələrinin olmadığı o uzaq illərin adamları bir-birini indikindən daha çox itirib axtarırdılar, bir-birinə indikindən daha çox doğmalıq göstərirdilər, ünsiyyəti, yaxınlığı indikindən daha çox qoruyurdular.

Onda hələ texnologiyalar həyatımızda sevginin yerini daraltmamışdı, ömrümüzdə daha çox sevgiyə yer vardı...

Cihazlar artdıqca, SEVGİ həyatımızın bir küncünə sığındı, fiziki mənada məsafələr qısaldıqca, insanlar bir-birindən uzaq düşdü, yollar abadlaşdıqca, hamarlandıqca insanlar arasındakı mənəvi uçurumlar böyüdü elə bil...

Ùÿðÿíèí ÿëèíäÿ áèð "àüûëëû" òåëåôîí, ïëàíøåò, èíñàíëàð áèð-áèðèíèí ýþçëÿðèíäÿíèî÷õ, ìîíèòîðà áàõûðëàð, áèð äàìûí àëòûíäà áèð-áèðèíÿ éàäëàøûá ÿâäÿëèðëÿð.

Ýþçëÿð äÿéìÿäÿí êþðïö ñàëûð, öðÿêäÿí-öðÿéÿ éîëëàð ýþðöíìöð, âèðòóàë êîììóíèêàñèéàëàð äàä ìèëàðû áèð-áèðèíäÿí èðàã ñàëûð, öíñèééÿò èíòåëëåêòóàë ìöíàñèáÿòëÿð ñîñèàëøàëûðûð, ìöàñèð èíñàí ö÷öí úèääè ñîñèàë-ïñèõîëîæè ïðîáëåìÿ ÷åâðèëäè. Èíñàíëàð þçö äÿ ùèññ åòìÿäÿí ìÿíÿâè ðîáîòëàøûð, ùèññèéÿòèíè, äóéüóëàðûíû ÿëäÿí âåðèð, òåõíîëîýèéàëàðûí áèð ïàð÷àñûíà ÷åâðèëèð.

Artıq insan texnologiyaları deyil, texnologiyalar insanları idarə etməyə başlayır...

Bəşəriyyət üçün Allahlıq iddiasına düşür...

Dinlərin, inancların yerini tutmağı hədəfləyir...

İnsan öz fərdi məlumatlarını, şəxsi sirlərini könüllü şəkildə hansısa görünməz mərkəzlərə təslim edir, fərqinə varmadan onların köləsinə çevrilir, bu mərkəzlərin müxtəlif texnoloji həllər vasitəsilə onun həyatını, taleyini, seçimlərini idarə etməsinə şərait yaradır.

Hansısa saytda bir material oxumağa peşmansan, dərhal onun böyründə həmin materialla yaxından-uzaqdan necəsə əlaqəsi olan məhsulun, xidmətin reklamı çıxır.

Deməli, özümüz də hiss etmədən, ciddi şəkildə izlənirik, təhdid olunuruq.

Bütün həyatımız Yerin, göyün sahibi Allahla yanaşı, hansısa texnologiyalar tanrısının da rəqəmsal nəzarəti altındadır.

Hərdən indiki gənclərə baxıram, onların sevgisini, ilk eşq etiraflarını, duyğularını bir-birinə necə çatdırdıqlarını, sevgi hekayələrini, həyəcanlarını təsəvvür etmək istəyirəm...

Elə bilirəm ki, daha heç o sevgilər də qalmayıb, o hisslər, etiraflar, əhd-peymanlar, paylaşılan dəyərlər illər əvvəlki qədər saf, səmimi, munis deyil.

Həyatımız kimi gənclərin sevgiləri də texnolojiləşib, süniləşib, həyatın ilk sınaqlarındaca çilik-çilik olub sıradan çıxır, yerini başqa istəklər, iddialar, dəyərlər tutur, sevgi zənn edilən hisslər bir anda nifrətə, qarşılıqlı ittihamlara çevrilir.

Î ÷àüëàðûí ñàô ñåâýèëÿðè, ýÿíúëèéèí ÿí ÷ÿòèí ìÿãàìëàðûíà äà þç ÿùäëÿðèíÿ, áèðáèðèíÿ ñàäèãëèêëÿ ãàëñàéëû, ãîðóé ìóø ýÿíú àèëÿëÿðèê ìöùàùèñÿäÿíúÿ ìÿùÿáÿòëÿ éåíè íÿñëèí þçöíö ìàçàìûëàð, áèøàí ìåäàëûí ñòàòèñ-òèêàñû èëäÿí-èëÿ áó ãÿäÿð àðòûá òÿùëöêÿëè ùàëà ÿëÿ ýÿëìÿçäè ýÿíú àèëÿëÿð, ýÿí÷ëèéÿ ãàíàäëàíìûø áåëÿ èíñàíëàð ÷þêö äÿ ìÿùâ ìåéäàíëàðûíà ùÿð ýÿëäèêÿ ÷åâðèëìÿçäè.

Hələ, indi beşiklərdə qığıldayan, oyuncaqları ağıllı telefonlar, planşetlər olan, həyət-bacaya, həmyaşıdları ilə oynamağa çıxmayıb əlindəki telefona qapılıb qalan, baxdıqları cizgi filmlərinin, videoların aşıladığı ideyanı, verdiyi tərbiyəni tam nəzarətdə saxlamaq imkanında olmadığımız, ədəbiyyatdan, dilin zənginliyindən uzaq düşən körpələrimizin, nəvə-nəticələrimizin dünyası necə olacaq - Allah bilir...

❖❖❖

Son illərdə bütün dünyada hansısa ciddi bir ədəbiyyat hadisəsinin baş verməsi, adamı silkələyən bir mahnı parçasının, filmin, teatr tamaşasının yaranması yadınıza gəlirmi?!.

Daha ədəbiyyat, mədəniyyət insanları tərbiyə edə bilmir, tiplər, xarakterlər yaradıb onların nümunəsində insanları tərbiyələndirmək gücünü itirib. Toplumun səviyyəsini mənəvi ideallara doğru yüksəltməli olan yaradıcılıq dəyərlərinin özü bazar səviyyəsinə enib, piştaxta arxasında durmuş satıcı kimi matahını müştəriyə tərifləyir. Öz vəzifəsini, ali missiyasını kənara qoyub müştərinin istədiklərindən yazır, həyatın bədii obrazlarla dərkindən daha artıq necə çox satılmaq qayğısındadır. Baxırsan, böyük təmtəraqla təqdim edilən, ətrafında hay-küy yaradılan bir əsərdir, filmdir, amma alıb oxuyanda, baxanda görürsən ki, içi bomboşdur.

Böyük sənətin də pulun, bazarın əsarətinə düşməsinin acı mənzərəsi...

Úÿìèééÿòèí àéíàñû ìèññèéàñûíû éåðèíÿ éåòèðìÿëè îëàí ìÿòáóàò äà åëÿúÿ...

Saxta xəbərlər bütün dünyada aləmi başına götürüb, oxucu, tamaşaçı, dinləyici nəyin doğru, nəyin yanlış olduğunu müəyyən etməkdə böyük çətinlik çəkir, media yüz illər ərzində cilalanmış, konkret qaydaları, normaları, sosial məsuliyyət meyarları müəyyənləşmiş fəaliyyət prinsiplərini kənara qoyub bazarın tələblərinə uyğun davranır, sosial şəbəkələrdəki çox keyfiyyətsiz auditoriyanın rəğbətini qazanmağa can atır, özünü də, sözünü də urvatdan salır.

Bu auditoriyanın guya ən çox izlədiyi bloqçuların, yazarların səhifələrinə baxırsan, kütlələrə çatdırmaq istədiklərinə nəzər yetirirsən, cəmiyyət üçün qara qəpiklik dəyəri olmayan mənasız atmacalar, çayxana lağ-lağıları, şit-şit irişmələr, özünü izləyicilərə sevdirmək üçün ucuz üsullar...

Ùàðà íÿçÿð éåòèðèðñÿíí, óúóç ðåêëàì, çàùèðè áÿðáÿçÿê, èñòåùëàê÷ûíûí áàøûíû òîâëàéûá àëûø-âåðèøÿ ñþâã åòìÿê, ïóëóíó ÿëèíäÿí àëìàã ö÷öí äöøöíöëìöø ùèéëÿýÿð ìàðêåòèíã ôÿíäëÿðè...

İnsan bəlkə heç özü də fərqinə varmadan çox bahalı bir dünya yaradıb və özünü bu dünyaya məhkum, əsir edib.

Èíñàí áåëÿ áèð ðåàëëûãäà ïóëàí, ìààäè ýÿëèðëÿðäÿí áàøãà äàùà ÷îõ äöøöíÿ áèëìèð, äàùà ÷îõ èñòåùëàê åòìÿéÿ þòöð þçöíö äàùà ÷îõ ïàä-êþçÿ âóðóð, äîüìàëàðûíû, éàõûíëàðûíû óíóäóð, ùèññëÿðè êîðøàëûð, ìÿíÿâè äöíéàñûíû ãîðóìàüà çàìàíû, åíåðæèñè ãàëìûð...

Pul insan üçün daha vasitəyə deyil, ali məqsədə çevrilir...

❖❖❖

Daha mənəvi ideallar və bu ideallar, bəşəri dəyərlər, Vətən uğrunda canından keçən qəhrəmanları az yada salan var.

Hamı uğur hekayələri oxuyub birdənbirə, qəfildən uğur qazanmağa, pullanmağa çalışır. Bu baş verməyəndə isə yaşadığı cəmiyyətə də, dünyaya da, özünə də asi çıxır.

Èíñàíëàð íàðàùàòäûðëàð, ýÿðýèíäèðëÿð, ñòðåñ è÷èíäÿäèðëÿð, öðÿêäÿí ýöëÿ áèëìèðëÿð, èêè áàõûøëàðû íÿéèíñÿ ùÿñðÿòèíäÿ ýþçëÿðèíÿ ýþðöíöð, áîüóëóð, íÿ èñòÿéèðñÿíëÿð àëà áèëìèðëÿð, åëÿ áó äà îíëàðû ùÿéàòûíäàí íÿñÿ ÷àòìûð...

O çatışmayan hissin adı Xoşbəxtlikdir!..(mi?!.)

Èíñàíëàð áó ãÿäÿð ýÿðýèíëèéè, ñòðåññè, íàðàùàòëûüû íèéÿ õîøáÿõò îëà áèëìèðëÿð, áó ùèññè äîéà-äîéà éàøàìàüà ÿëëÿðè éåòìèð.

Kimsə fərqinə belə varmaq istəmir ki, axı həyatımızda hər il yeni bir nəsli çıxan və adamları hər il ehtiyac belə olmadan onların yenisini almağa sövq edən bahalı mobil telefonlardan, məişət cihazlarından, son model avtomobillərdən, dəbdəbəli villalardan da daha dəyərli şeylər var.

Yaz vaxtı yenicə çalınmış otun qoxusunu içinə çəkmək, təbiətin ətrini, səsini duymaq, sakit bir gecədə aydın səmaya baxıb göydəki ulduzları saymaq, yağışın səsini, küləyin vıyıltısını hiss etmək, doğmalarla, qəlbə yaxın kəslərlə kasıbyana bir məclis qurub şirin söhbətin, olub-keçənlərin, xoş xatirələrin ümmanlarına dalmaq, həzin bir musiqi dinləmək, hansısa teatr tamaşasına baxıb oradan evinə, işinə köks dolusu təəssüratla qayıtmaq bunların missinə dəyər.

Dəyərdi...

Getdikcə daha dəbdəbəli, məsrəfli hala gələn həyatda, var-dövlətdə, təmtəraqda, bərbəzəkdə tapa bilmədiyimiz xoşbəxtlik, əslində, bu qədər yaxınımızdadır...

Yaxınımızda idi...

Sadəcə olaraq, onu göz önünə qoymaq, duya bilmək, həyatın başqa azğın ehtiraslarından yüksəkdə tutmaq lazımdır.

Lazım idi...

Epidemiyaların bəşəriyyətə anlatmaq istədiyi bir həqiqət də, bəlkə elə bu idi?!.

Əslində, bəlkəsiz də elə bu idi?!.

❖❖❖

Bu pandemiya konkret bir fərdə, xalqa, dövlətə qarşı yönəlməyib, bu bəla sərhəd tanımır...

Yoluxucu xəstəliklər kimi ali mənəvi dəyərləri də sərhədsiz etmək olar, insanları sülhə, sevgiyə, mərhəmətə, xeyirxahlığa da yaxşı mənada yoluxdurmaq mümkündür.

Mümkün idi...

Pandemiyaya qarşı indi bütün dünya mübarizə aparır, hamı diqqətini bu məsələyə yönəldib. Fikir verirsinizmi, daha yaxın-uzaq ölkələrdə hərbi əməliyyatlar keçirilmir, müharibələr dayanıb, insanlar silahı yerə qoyub, bir-birini qırmır, bir-birini hədələmir, bir-birinə hücum etmir, bir-birinin komasını başına uçurmur, bütün bəşəriyyət bu bəlaya qarşı gücünü birləşdirib, bu sınaqdan elliklə çıxmağa çalışır.

Təbiət də bir qədər nəfəs almağa başlayıb sanki, elmi mərkəzlər son biriki ayda ətraf aləmdə nəzərəçarpacaq müsbət ekoloji dəyişikliklərin baş verdiyini bildirirlər, heç elmi mərkəzlərsiz də bunu adamın ciyərlərinə dolan saf havadan, aydın səmadan, ağacların təmiz yarpaqlarından, quşların şaqraq səsindən duymaq elə də çətin deyil.

Deməli, dünyadakı bütün canlıların, ən çox da insanın özünü xoşbəxt sayacağı bir dünya yaratmaq öz əlimizdədir.

Yetər ki, bunu istəyək, can ataq, ali dəyərlər işığında gücümüzü birləşdirək!..

❖❖❖

"Biz birlikdə güclüyük!.."

Çox uğurlu ifadədir!..

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin koronavirus pandemiyasına qarşı gərgin mübarizə dövründə irəli sürdüyü bu çağırış, əslində, pandemiyadan sonra bütün dünya üçün aktual olacaq.

Áó ÷àüûðûø èíñàíëàðûí ñöëù, õîøáÿõòëèê âÿ ùöçóð è÷èíäÿ éàøàéà áèëìÿñè äàùà ýþçÿë áèð äöíéàíûí ãóðóëìàñûíû àðçóëàéàí ùÿð áèð èíñàíûí àëè ìèññèéàñû íà ÷åâðèëÿúÿê, áÿøÿðèééÿòè ìÿíÿâè äÿéÿðëÿð ÿòðàôûíäà áèðëÿøäèðÿí ÿí ìöùöì ñÿñëÿíèøÿ ÷åâðèëÿúÿê.

Əslində, bu, Azərbaycanın belə bir məzmunda bütün dünyaya xitabən gündəmə gətirdiyi ilk çağırış deyil.

Ìóëüòèêóëòóðàë äÿéÿðëÿðèí, òÿðãèì ìÿäÿíèééÿòëÿðÿ ùþðìÿò ðóùóíóí, òîëåðàíòëûüûí Éåð öçöíäÿ éàéûëìàñûíà, ùÿð êÿñ ö÷öí àëè ùÿéàò ïðèíñèïèíÿ ÷åâðèëìÿñèíÿ, èíñàíëàðûí ñöëù, èíêèøàô íàìèíÿ áèðëÿøìÿñèíÿ éþíÿëÿí ãëîáàë òÿøÿááöñëÿðèíèí, ùÿð èë þçöíÿ ìÿçè êå÷èðèëÿí ýëîáàë íÿúèò ìàìà ìÿðêÿçè òîðóìëàðû Àçÿðáàéúàí ðÿùáÿðè êè, áóíà ÷àëûøûð, ïëàíåòèìèçäÿ åíè ñàëüûíëàð ìèëëÿòëÿðàðàñû ìöíàñèáÿòëÿðèí ïàéëàøàí ùÿð êÿñè áó ìöíàñèáÿòÿ ÿíÿíÿ ÿðâàíäû îëàð áèð àðàéà ýÿòèðìÿéÿ úàí àòûð.

Həyat göstərdi ki, bəşəriyyətin sağlam bir gələcək naminə öz gücünü birləşdirməkdən başqa seçimi yoxdur.

Azərbaycan hər zaman olduğu kimi, bu məsələdə də nümunə yaratdı.

Dövlət rəhbərimizin QƏTİYYƏTİ, həyata keçirdiyi çevik və qabaqlayıcı tədbirlər, insanlara diqqət və qayğısı sayəsində ölkəmiz pandemiyada ən az itkilərlə üzləşən ölkələrdən oldu və arzu edək ki, bəlanın kökü tam kəsilənə qədər də belə olsun.

Cənab İlham Əliyev *òÿêúÿ âÿòÿíäàøëàðûìûçûí ùÿéàòû âÿ ñàüëàìëûüûíû ãîðóìóð, äþâëÿòèí äÿñòÿê òÿäáèðëÿðè èëÿ èíñàíëàðûìûçûí èø-ýöúöíö, ýÿçÿðàíûíû, ðóçèíè, òÿêíÿñèíè ÷þðÿéèíè äÿ ãîðóéóð, áåëÿ ìÿãàìëàðäà ýöúëö äþâëÿò äÿ ñàüëàìëûãëà íÿ ãÿäÿð áþéöê íöôóç ãàçàíäûüûíû, úÿìèééÿòäÿ ãÿëáè èñòè âÿ ìÿùÿááÿòëè ìöùèò ùöíÿäÿ, Àçÿðáàéúàí õàëãû îëàðàã, áèðëèêäÿ ýöúö ìöçöí íÿ ãÿäÿð áþéöê íöôóçëÿ êàðàòàëûøûíû ùÿð áèðè ìöçöíÿ ìèñàë ãàçàíäû.*

Bu - vətəndaş tərbiyəsidir, sosial məsuliyyətdir...

Cəmiyyət olaraq, gəlib yetişdiyimiz inkişaf UCALIĞIDIR, intibah zirvəsidir...

❖❖❖

Êàðàíòèí äþâðöíäÿ Àçÿðáàéúàíûí Áèðèíúè âèòñå-ïðåçèäåíòè Ìåùðèáàí õàíûì ßëèéåâàíûí õàëãûìûçà áèð íå÷ÿ ìöðàúèÿòè îëäó. Áóíëàð, ÿñëèíäÿ òÿêúÿ Àçÿðáàéúàí õàëãûíà äåéèë, öìóìÿí áöòöí äöíéàéà õèòàáÿí èäè:

"Biz biri-birimizdən fərqliyik, amma evimiz birdir. Özgə dərd olmur. Ağrı və iztirablar sərhəd tanımır.

Virusa qarşı immunitet vaksin tapıldıqdan sonra yaranacaq. Biganəliyə qarşı immuniteti isə hər kəs özündə formalaşdırmalıdır..."

Áóíäàí ñîíðà äöíéàäà áèýàíÿëèéÿ, þçÿë äÿðäëÿðÿ éåð êîõäóð!..

Yer üzünün indiki haləti papağımızı qarşımıza qoyub yaxşı-yaxşı düşünmək üçün bir fürsətdir bəlkə?..

Yenə bu bəlkələr...

Yenə bu suallar...

Dünyanı bu hala biz gətirmişik, dünyanın yönünü, yörəsini də hamılıqla, birliyimizin gücü ilə dəyişməliyik!

Éîëëàðûí, êö÷ÿëÿðèí èíôåêñèéàñûíû éóìàãëà èø áèòìÿéÿúÿê, è÷èìèçè, äöøöíúÿëÿðèìèçè, äóéüóëàðûìûçû äà éóéóá òÿìèçëÿìÿëèéèê...

Þçöìöçö äÿ, äöøöíúÿëÿðèìèçè äÿ äóðóëòìàëû àðûíäûðìàëûéûã.

Éà áó äàúàðàúàüûã, éà äà äöíéàíûí ñîíó èëÿ áàðûø ìàëû îëàúàüûã...

Éîõñà, áèçè ñèëëÿ-ñöïóðãó àïàðàúàã áó ãîúà âÿ ãÿäèì ÄÖÍÉÀ...

Bax onda... Onda həyatımızı yenidən yaşamalı olacağıq...

"Onda bir dan yeri üzü qibləyə sarı uzun-uzadı bir yağış başlayacaq...

Bu yerlərin loğmanı dünya boyu baxıb, sinə dolusu nəfəs alacaq...

Göy üzünün nur yağışı yağıb-yağıb dünyanı təzədən durulayacaq...

Təzədən yuyulmağına, yuyulub durulmağına ehtiyacı var dünyanın..."

30 il bundan öncə "Əzrayıl" povestimi yazanda, bax belə, belə düşünürdüm...

İndi necə, siz necə düşünürsünüz?

Dünyanın sonunu dünyanın yeni bir başlanğıcına çevirmək ZAMANI deyilmi?!.

Yenə "Qurani-Kərim"ə üz tuturam: ***"Onlar ozlərində olanı dəyişməyincə, onlara yardım etmərəm!.."***

Eheyyy!!!

Eşidirsinizmi?!.

Kim var, kim var orda?!.